

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Een profielschets van vreemdelingen in bewaring 2010

Datum
Status

1 februari 2012
Definitief

Colofon

Afzendgegevens

Directie
Bestuursondersteuning
Analyse, Strategie en Kennis

Schedeldoekshaven 101
2511 EM Den Haag
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl

Inhoud

Colofon 3

Samenvatting 7

1 Inleiding 9

1.1 Inleiding 9

1.2 Vreemdelingenbewaring 9

1.3 Directie Bijzonder Voorzieningen 10

1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen 10

1.5 Onderzoeksaanpak 10

1.6 Leeswijzer 11

2 Context: kerngegevens vreemdelingenbewaring 13

2.1 Aantal plaatsingen en opheffingen 13

2.2 Gemiddelde capaciteit en bezetting 13

2.3 Gemiddelde verblijfsduur 13

3 De onderzoekspopulatie van de profielschets 15

3.1 Samenstelling onderzoekspopulatie 15

3.2 Kernmerken onderzoekspopulatie 15

4 De verblijfsrechtelijke achtergrond 19

4.1 Procentuele verdeling: asielverleden: regulier, overig 19

4.2 Achtergrondkenmerken vreemdelingen met asielverleden 20

4.3 Achtergrondkenmerken vreemdelingen met regulier verleden 21

4.4 Achtergrondkenmerken vreemdelingen met overige achtergrond 22

5 Staandehouding van een vreemdeling 23

5.1 Redenen van staandehouding 23

5.2 Achtergrondkenmerken 25

6 Vreemdelingen met een eerder bestuursrechtelijk verleden 29

6.1 Achtergrondkenmerken 29

6.2 De bestuursrechtelijke draaideurvreemdeling 30

7 Vreemdelingen met een strafrechtelijk verleden 33

7.1 Achtergrondkenmerken 33

7.2 De strafrechtelijke draaideurvreemdeling 37

8 Vreemdelingen die ongewenst verklaard zijn 39

8.1 Achtergrondkenmerken 39

9 Asielprocedure tijdens bewaring 41

9.1 Achtergrondkenmerken van vreemdelingen in asielprocedure 41

Samenvatting

In de politiek en maatschappij leven zeer uiteenlopende beelden over de vreemdelingen die in bewaring zijn gesteld. Vanwege een gebrek aan harde gegevens of wetenschappelijke inzichten in de samenstelling van de populatie moet DJI in reactie hierop nogal eens met veronderstellingen werken. Om deze reden is in 2009 er voor het eerst een profiel geschetst van de vreemdelingen die in 2008 in bewaring zaten. Dit rapport geeft inzicht in wie de vreemdeling zijn die in 2010 in vreemdelingenbewaring zaten. Hiermee wordt ook inzicht gegeven in de stabiliteit van de populatie en mogelijke trends.

De onderzoekspopulatie omvat 8.460 vreemdelingen. Het overgrote deel van hen is man. Over het algemeen zijn het twintigers en dertigers. De gemiddelde leeftijd is 32. Ze komen voor een groot deel uit Afrika en Azië. Gemiddeld hebben deze vreemdelingen 72 dagen in bewaring gezeten.

In dit onderzoek onderscheiden we drie verblijfsrechtelijke achtergronden: vreemdelingen met een asielverleden, vreemdelingen met een regulier verleden (bijvoorbeeld een studentenvisum) en vreemdelingen met een achtergrond anders dan de eerste twee groepen (bijv. kale illegaal of overstayer van een visum). Van 8.358 vreemdelingen is de verblijfsrechtelijke achtergrond geanalyseerd. Bijna 40% heeft een asielverleden. Iets meer dan helft heeft een andere achtergrond dan asiel of regulier en een kleine groep heeft een regulier verleden.

Van 5.864 vreemdelingen is de reden van staandehouding geanalyseerd. Bijna alle vreemdelingen van de onderzoekspopulatie zijn op bestuursrechtelijke of op strafrechtelijke gronden staandegehouden. Vrouwen zijn vaker op bestuursrechtelijke gronden (Vreemdelingenwet) staandegehouden, mannen vaker op strafrechtelijke gronden.

Van de vreemdelingen die strafrechtelijk zijn staandegehouden, heeft bijna tweederde nooit strafrechtelijk gezeten in de periode 2001-2010. Op een strafrechtelijke staandehouding volgt dus niet altijd een detentie. Van de vreemdelingen die bestuursrechtelijk zijn staandegehouden, heeft bijna 90% uitsluitend ook op bestuursrechtelijke gronden gezeten in de periode 2001-2010. Een kleine groep heeft dus ook strafrechtelijk gezeten.

Van de onderzoekspopulatie heeft 27% al eens eerder bestuursrechtelijk (in vreemdelingenbewaring) gezeten. Van de onderzoekspopulatie heeft 20% eerder strafrechtelijk gezeten. Vermogensmisdrijven (met en zonder geweld) en verstoring van de openbare orde vormen ruim de helft van de gepleegde delicten.

Er zijn van 1.217 vreemdelingen, die ongewenst verklaard zijn, gegevens geanalyseerd. Dit is 13% van de totale onderzoekspopulatie. Van hen zijn in 1.084 gevallen delicten bekend. Bijna 60% van de delicten die door hen gepleegd zijn, zijn vermogensmisdrijven (met en zonder geweld) en verstoring van de openbare orde.

Er is maar een zeer klein deel (4%) van de gehele onderzoekspopulatie dat tijdens de bewaring een asielprocedure start. De meesten die tijdens de bewaring in procedure zijn gegaan, hebben voor hun bewaring ook al een asielprocedure doorlopen.

De uitkomsten van de profielschetsen over de vreemdelingenpopulatie in 2008 en 2010 zijn op veel punten nagenoeg gelijk. Hiermee kan worden geconcludeerd dat de populatie stabiel van aard is.

De verschillende, in deze samenvatting genoemde, onderzoeksvragen komen in de volgende hoofdstukken achtereenvolgens meer in detail aan bod.

1 Inleiding

1.1 Inleiding

In de politiek en maatschappij leven zeer uiteenlopende beelden over de vreemdelingen die in bewaring zijn gesteld. Enerzijds hoort men vaak de opvattingen, dat het gaat om 'zielige uitgeprocedeerde asielzoekers' en anderzijds dat het gaat om 'criminele illegalen die de orde verstoren'. DJI wordt in het uitvoeren van haar taak, het in bewaring stellen van vreemdelingen, regelmatig met deze uiteenlopende opvattingen geconfronteerd. Vanwege een gebrek aan harde gegevens of wetenschappelijke inzichten in de samenstelling van de populatie moet DJI in reactie hierop nogal eens met veronderstellingen werken. Het is niet altijd mogelijk om ketenpartners en andere belangstellende te informeren over de vraag wie nou eigenlijk de vreemdelingen zijn die in vreemdelingenbewaring zitten. De DJI heeft dan ook behoefte aan een profielschets van de groep vreemdelingen in de vreemdelingenketen, specifiek van diegenen die in de vreemdelingenbewaring zitten.

In 2009 is er voor het eerst een profiel geschetst van de vreemdelingen die in 2008 in bewaring zaten. De profielschets 2009 werd zeer gewaardeerd, ook door onze ketenpartners. Op verzoek van de Directie Bijzondere Voorzieningen (DBV) van DJI heeft de afdeling Analyse, Strategie en Kennis (ASK) van DJI hetzelfde onderzoek voor de vreemdelingenpopulatie in 2010 herhaald, om zo ook inzicht te geven in de stabiliteit van de populatie en mogelijke trends.

1.2 Vreemdelingenbewaring

Personen aan wie geen verblijf in Nederland is toegestaan, kunnen in vreemdelingenbewaring terechtkomen. Zij vallen niet onder het strafrecht maar onder het bestuursrecht, op grond van de Vreemdelingenwet. Vreemdelingenbewaring is een essentieel onderdeel van het gehele proces van beoogde terugkeer van de vreemdeling. De inbewaringstelling maakt handhaving van de Vreemdelingenwet mogelijk, zorgt dat de vreemdeling beschikbaar is voor vertrek en voorkomt dat iemand uit het zicht verdwijnt. Hierbij is van belang op te merken dat vreemdelingenbewaring uitsluitend als 'ultimum remedium' wordt gebruikt, dat er bij de inbewaringstelling sprake is van een individuele beoordeling door de Vreemdelingenpolitie en dat daarbij ook wordt onderzocht of gebruik kan worden gemaakt van een lichter middel.

Binnen de bestuursrechtelijke vreemdelingenbewaring zijn twee groepen te onderscheiden:

- *Vreemdelingen die aan de grens zijn geweigerd (artikel 6 Vw 2000)*
Dit zijn aan de grens geweigerde vreemdelingen die geen toegang tot Nederland krijgen, omdat ze bijvoorbeeld geen paspoort hebben. De toegang is hun geweigerd aan een Schengen buitengrens, waaronder ook Schiphol valt.
- *Vreemdelingen die illegaal verblijven in Nederland (artikel 59 Vw 2000)*
Artikel 59 is een maatregel, die moet voorkomen dat illegale vreemdelingen - die Nederland moeten verlaten - zich onttrekken aan hun uitzetting. Meestal gaat het om vreemdelingen die geen verblijfsrecht (meer) hebben in Nederland en het land daarom moeten verlaten.

1.3 Directie Bijzonder Voorzieningen

De Directie Bijzondere Voorzieningen (DBV) draagt bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving door het op humane en doeltreffende wijze ten uitvoer leggen van de vreemdelingenbewaring en een bijdrage te leveren aan de voorbereiding op het vertrek uit Nederland. Het streven is om maximale bewegingsvrijheid te bieden aan de ingesloten met inachtneming van de orde en veiligheid. De ingesloten vreemdelingen worden tijdens hun verblijf in de gelegenheid gesteld om materieel en emotioneel zaken te regelen met het oog op hun vertrek uit Nederland. De DBV maakt deel uit van de vreemdelingenketen in Nederland.

De DBV van DJI heeft specifiek de verantwoordelijkheid voor aan de grens geweigerde vreemdelingen, illegale vreemdelingen en drugskoeriers. De DBV beschikt over voorzieningen voor detentie (detentiecentra) en voorzieningen voor uitzetting (uitzetcentra).

1.4 Probleemstelling en onderzoeksvragen

De wens is om te komen tot een zo systematisch mogelijk profiel van de vreemdelingen in bewaring. De doelstelling van het onderzoek luidt:

Het verschaffen van inzicht in de achtergronden van de in bewaring gestelde illegale vreemdelingen in ons land. Dit dient ter verbetering van de eigen bedrijfsvoering en beleidsontwikkeling, om de staatssecretaris en ketenpartners te kunnen informeren, en om in te kunnen spelen op de beeldvorming in politiek en maatschappij.

Dit inzicht wordt verschaft door antwoord te geven op onderstaande onderzoeksvragen:

- 1 Wat zijn de achtergrondkenmerken van de onderzoekspopulatie?
- 2 Wat zijn de verblijfsrechtelijke achtergronden?
- 3 Wat zijn de redenen van staandehouding?
- 4 Welke deel heeft al eerder bestuursrechtelijk in bewaring gezeten?
- 5 Welk deel heeft een strafrechtelijk (detentie)verleden?
- 6 Welk deel is ongewenst vreemdeling verklaard?
- 7 Welk deel start tijdens de bewaring een procedure voor een verblijfsvergunning op?

Dit onderzoek heeft alleen betrekking op vreemdelingen die op grond van artikel 59 van de Vreemdelingenwet in bewaring zijn gesteld. Minderjarige vreemdelingen die verblijven in een Justitiële Jeugdinrichting, aan de grens geweigerde vreemdelingen en ook drugskoeriers die verblijven in een locatie met een regime 'grenslogies' of een uitzet- en/of detentiecentrum, behoren niet tot het onderzoek.

1.5 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek betreft een gegevensanalyse. Hiervoor worden bestanden van DJI, bestanden van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en informatie van het bestuursdepartement uit het Keten Management Informatiesysteem KMI) gebruikt. Op basis van het vreemdelingennummer zijn gegevens van de afzonderlijke systemen aan elkaar gekoppeld. Na de koppeling van deze bestanden heeft de afdeling ASK zo veel mogelijk informatie over de doelgroep gegenereerd. Dit betekent ook dat de bevindingen soms betrekking hebben op de totale groep van 8.460 personen, soms op een iets kleinere groep. Dit wordt steeds vermeld.

Het feit dat verschillende bronssystemen de data leveren, alsmede de aard van de data, maakt dat het niet mogelijk is om de analyse uitgebreider op te zetten dan in deze rapportage is gedaan. Koppeling van de verschillende data op basis van het vreemdelingsnummer is het maximaal haalbare. De data is bijvoorbeeld niet te koppelen op basis van datumvelden. Een vreemdeling is dus niet in de tijd en door de gehele keten te volgen. Een bepaalde strafrechtelijke staandehouding van een vreemdeling, is daardoor niet te koppelen aan een bepaalde strafrechtelijke periode die dezelfde vreemdeling bij DJI heeft gezeten. Indien deze behoefte wel bestaat, is een dossierstudie hiertoe meer geschikt. De voor dit onderzoek gehanteerde methode resulteert in een globaal beeld van de vreemdelingen door de keten heen.

Specifiek wordt in deze rapportage een vergelijking gemaakt tussen beide jaren en worden relevante trends inzichtelijk gemaakt.

1.6 Leeswijzer

De informatie in dit rapport wordt voornamelijk in tabellen aan de lezer gepresenteerd. Alle waarden in de tabellen zijn afgerond op hele percentages. Hierdoor zijn afrondingsverschillen in de totalen mogelijk.

Om dit rapport in een context te zetten, worden in hoofdstuk 2 eerst een aantal kerngegevens gepresenteerd. Hoofdstuk 3 laat de achtergrondkenmerken van de onderzoekspopulatie zien: bijvoorbeeld naar geslacht, leeftijd en nationaliteit. Voordat een vreemdeling in vreemdelingenbewaring komt, kan deze al verschillende procedures (bijvoorbeeld asiel) hebben doorlopen. De (procedurele) verblijfsachtergrond komt in hoofdstuk 4 aan bod. Een vreemdelingen kan om verschillende redenen worden staandegehouden door de vreemdelingenpolitie of door de KMAR. De verschillende redenen van staandehouding worden in hoofdstuk 5 behandeld. Hoofdstuk 6 gaat in op het bestuursrechtelijk verleden van de onderzoekspopulatie. In hoofdstuk 7 wordt bekeken wie van de onderzoekspopulatie een strafrechtelijk (detentie)verleden heeft. Een vreemdelingen kan op basis van Artikel 197 van het Wetboek van Strafrecht door een rechter ongewenst worden verklaard. Hoofdstuk 8 gaat in op de groep vreemdelingen die ongewenst is verklaard. Ten slotte gaat hoofdstuk 9 over die groep vreemdelingen die tijdens hun bewaring een nieuwe procedure voor asiel of regulier verblijf hebben opgestart.

2 Context: kerngegevens vreemdelingenbewaring

Om het onderzoek in een context te plaatsen, volgt in dit hoofdstuk een aantal kerngegevens over vreemdelingenbewaring. We behandelen achtereenvolgens de trends in het aantal plaatsingen, de gemiddelde capaciteit en bezetting en de gemiddelde verblijfsduur over de jaren 2008 t/m 2010.

2.1 Aantal plaatsingen en opheffingen

Tabel 2.1 Aantal plaatsingen

Het aantal plaatsingen in een vreemdelingeninrichting of UC

	2008	2009	2010
Art. 59 VW	7.743	7.260	7.547

Het aantal plaatsingen daalt in 2009 t.o.v. 2008 en stijgt daarna weer. Het aantal opheffingen loopt qua aantal in gelijke tred met het aantal plaatsingen.

2.2 Gemiddelde capaciteit en bezetting

Tabel 2.2 Gemiddelde gerealiseerde capaciteit*

Gemiddelde gerealiseerde capaciteit vreemdelingenbewaring

	2008	2009	2010
Detentiecentra	2.168	2.185	2.181
Uitzetcentra	599	596	600

* Kan niet gesplitst worden in art. 59/art.6

Bron: DJI Intern Jaarverslag

Tabel 2.3 Gemiddelde gerealiseerde bezetting

Gemiddelde gerealiseerde bezetting vreemdelingenbewaring

	2008	2009	2010
Detentiecentra (Art 59. VW)	1.324	1.204	1.273
Uitzetcentra*	327	263	157

* Kan niet gesplitst worden in art. 59/art.6

Bron: Maandstaat DBV

Naast een daling van het aantal plaatsingen, is er ook een daling in de gemiddelde bezetting waarneembaar in 2009. Daarna treedt er weer een stijging op. De gemiddelde gerealiseerde capaciteit laat vanaf 2009 een dalend verloop zien.

2.3 Gemiddelde verblijfsduur

Tabel 2.4 Gemiddelde verblijfsduur

Gemiddelde verblijfsduur vreemdelingenbewaring (o.b.v. uitstroom)

	2008	2009	2010
Art. 59 VW	82	76	74

De gemiddelde verblijfsduur laat over de jaren 2008 tot en met 2010 een dalende trend zien.

3 De onderzoekspopulatie van de profielschets

In dit hoofdstuk bekijken we de samenstelling en achtergrondkenmerken van de onderzoekspopulatie. De onderzoekspopulatie omvat 8.460 vreemdelingen.

3.1 Samenstelling onderzoekspopulatie

Bij de samenstelling van de onderzoekspopulatie is een aantal selecties gemaakt. Ten eerste is gekozen om als peiljaar 2010 te nemen. Vreemdelingen die in dit jaar op een bestuursrechtelijke titel in een detentiecentrum (niet zijnde grenslogies) verbleef, is meegenomen in het onderzoek. Concreet betekent dit een optelling van diegenen die op 1 januari 2010 in een detentiecentrum verbleven, plus diegenen die in 2010 'nieuw' als vreemdeling zijn ingestroomd. Indien een vreemdeling meerdere keren in 2010 is ingestroomd, is gekozen om alleen de laatste instroom in de vreemdelingenbewaring mee te nemen in de selectie.

De koppeling van DJI data met de gegevens van ketenpartners is op basis van een voor elke vreemdeling uniek IND nummer gedaan. Alleen diegene waarvan dit IND nummer bekend is, zijn meegenomen in dit onderzoek. Ook verschillende individuen met identieke IND nummer, zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

Het onderzoek richt zich niet op de populatie veroordeelde vreemdelingen die zich in strafrechtelijke detentie bevinden. Eerst bij oplegging van de maatregel vreemdelingenbewaring na ommekomst van de straf, vallen zij binnen het bereik van het onderzoek.

De minderjarige vreemdelingen in de justitiële jeugdinrichtingen zijn niet in het onderzoek meegenomen.

Voorts richt het onderzoek zich alleen op de populatie in bewaring gestelde vreemdelingen in het kader van het binnenlands politieel vreemdelingtoezicht in bewaring gestelde vreemdelingen (artikel 59 Vreemdelingenwet, Vw). Buiten het bereik van het onderzoek vallen de op grond van artikel 6 Vw ingesloten toegangsgeweigerde vreemdelingen. Zij hebben in Nederland immers nog geen verblijfsrechtelijke, criminele of andersoortige antecedenten op kunnen bouwen.

3.2 Kernmerken onderzoekspopulatie

In deze paragraaf beschrijven we enkele algemene achtergrondkenmerken van de onderzoekspopulatie.

Tabel 3.1 Onderzoekspopulatie naar geslacht

Geslacht	Aantal	%
Man	7.443	88
Vrouw	1.017	12
Totaal	8.460	100

12% van de vreemdelingen is vrouw. Dit is meer dan in de reguliere - strafrechtelijke - detentie in ons land (man 92%, vrouw 8%)¹.

Tabel 3.2 Onderzoekspopulatie naar leeftijd

Leeftijdsklassen	Aantal	%
Minderjarig	41	0
18 en 19 jaar	353	4
20 t/m 29 jaar	3.523	42
30 t/m 39 jaar	2.725	32
40 t/m 49 jaar	1.300	15
50 t/m 59 jaar	346	4
60 jaar en ouder	82	1
Onbekend	90	1
Totaal	8.460	100

Bijna de helft van de vreemdelingen is jonger dan 30 jaar. Bijna een derde is dertiger, samen vormen zij meer dan driekwart van de hele populatie. De gemiddelde leeftijd is 32 jaar.

Minderjarigen worden in principe niet in detentie geplaatst. Het beleid hieromtrent is in maart 2011 gewijzigd, zodat minderjarigen alleen nog in specifiek omschreven situaties in een detentiecentrum terecht komen. De minderjarigen die in tabel 3.2 zijn vermeld verbleven in een detentiecentrum omdat uitzetting op zeer korte termijn kon plaatsvinden. De verblijfsduur van deze Alleenstaande Minderjarige vreemdelingen (AMV's) bedroeg maximaal twee dagen. Indien minderjarigen – op verzoek van de ouders – bij de ouders op een gezinsafdeling verblijven, worden zij niet in de registratie ingeschreven als ingeslotene, Minderjarige vreemdelingen die bij de ouders verblijven, verblijven hier als logee.

¹ Bron: Gevangeniswezen in getal 2006-2010, mei 2010
<http://www.dji.nl/Organisatie/Feiten-en-cijfers/>.

Tabel 3.3 Nationaliteit top 15

Nationaliteit top 15	Continent	Aantal	% van totaal
Somalische	Afrika	802	9
Iraakse	Azië	750	9
Marokkaanse	Afrika	588	7
Turkse	Azië	347	4
Algerijnse	Afrika	339	4
Georgische	Azië	315	4
Chinese	Azië	303	4
Afghaanse	Azië	271	3
Nigeriaanse	Afrika	268	3
Indiase	Azië	258	3
Surinaamse	Zuid-Amerika	257	3
Ghanese	Afrika	188	2
Iraanse	Azië	167	2
Sierraleoonse	Afrika	163	2
Eritrese	Afrika	145	2
Top 15 totaal		5.161	61
Overige nationaliteiten		3.040	36
Land onbekend		259	3
Totaal		8.460	100

Het betreft hier nationaliteiten zoals bekend bij de IND. In totaal zaten in 2010 151 verschillende nationaliteiten in vreemdelingenbewaring. Bovenstaande tabel laat alleen de nationaliteit top 15 zien van de onderzoekspopulatie. Ruim meer dan de helft (61%) van de onderzoekspopulatie komt uit deze landen. Hiervan komen de meeste vreemdelingen uit Afrika (29%) en Azië (29%). Een kwart van de totale populatie komt uit Somalië, Irak en Marokko. Er staan veel landen in de top 15, waar een conflictsituatie heerst of heeft geheerst (Irak, Somalië, Sierra Leone en Afghanistan).

In vergelijking met de populatie in 2008 zijn vreemdelingen uit Georgië en Eritrea nieuw in de top 15. Het aandeel van de Somalische vreemdelingen is toegenomen en van de Chinezen afgenomen.

Tabel 3.4 Verblijfsduur in vreemdelingenbewaring

Verblijfsklassen	Aantal	%
< 2 wk	2.388	34
2 - < 3 wk	746	11
3 wk - < 1 mnd	709	10
1 mnd - < 2 mnd	1.036	15
2 mnd - < 6 mnd	1.043	15
6 mnd - < 1 jr	1.024	15
1 jr - < 18 mnd	98	1
Totaal	7.044	100

Om de verblijfsduur te berekenen, is alleen gekeken naar die vreemdelingen die daadwerkelijk uitstromen uit de DJI-inrichtingen. In 2010 zijn er van de onderzoekspopulatie (8.460) in totaal 7.044 vreemdelingen uitgestroomd. Van deze groep zat 70% korter dan twee maanden. De gemiddelde verblijfsduur van de

onderzoekspopulatie is 72 dagen. Bij de populatie in 2008 was dit nog 79 dagen en zat 64% korter dan twee maanden.

Tabel 3.5 Procentuele verdeling verblijfsduur naar geslacht

Verblijfsklassen	% Man	% Vrouw
< 2 wk	31	51
2 - < 3 wk	10	14
3 wk - < 1 mnd	10	8
1 mnd - < 2 mnd	15	12
2 mnd - < 6 mnd	15	11
6 mnd - < 1 jr	16	5
1 jr - < 18 mnd	2	0

In bovenstaande tabel is te zien dat de vrouwen, relatief gezien, vooral in de korte verblijfsklassen zitten. Dit geldt ook in mindere mate voor de mannen. Van de mannen zit 51% korter dan een maand, bij de vrouwen is dit 73%.

Tabel 3.6 Politieregio van staandehouding top 10

Politieregio	Aantal	% van totaal
Amsterdam	1.252	15
Rotterdam	619	7
Tilburg	619	7
s-Gravenhage	586	7
Groningen	483	6
Leiderdorp	479	6
Eindhoven	402	5
Venlo	401	5
Maastricht	382	5
Utrecht	350	4
Totaal top 10	5.573	67
Overige steden	2.606	31
Onbekend	179	2
Totaal	8.358	100

Van 8.358 vreemdelingen uit de totale onderzoekspopulatie van 8.460 is op basis van data van de IND informatie verkregen over de politieregio waar de staandehouding plaatsvond. De top 10 van politieregio's met de meeste staandehoudingen vormt tweederde van het totaal (66%). De top 10 bestaat voor een groot deel uit grote steden. De politieregio Amsterdam levert, met een bijdrage van 15%, een substantiële bijdrage aan het totaal van 8.358.

4 De verblijfsrechtelijke achtergrond

In dit hoofdstuk gaan we in op de verblijfsrechtelijke achtergrond van vreemdelingen. De gegevens komen uit het INDIS, het informatiesysteem van de IND. We hebben het in dit hoofdstuk over 8.358 vreemdelingen (van de in totaal 8.460 in de onderzoekspopulatie). Voor deze groep was een koppeling van de INDIS- en DJI-gegevens mogelijk. We gaan er van uit dat het beeld niet afwijkt van de totale onderzoekspopulatie.

De verblijfsrechtelijke achtergronden zijn in drie groepen ingedeeld:

- Vreemdelingen met een asielverleden;
- Vreemdelingen met een reguliere achtergrond (bijv. studenten met een tijdelijke verblijfsvergunning);
- Vreemdelingen met een andere achtergrond: kale illegaal (zonder enig procedure), overstayer reisvisum.

4.1 Procentuele verdeling: asielverleden: regulier, overig

Tabel 4.1 Onderzoekspopulatie naar verblijfsrechtelijke achtergrond

Verblijfsachtergrond	Aantal	%
Asielverleden	3.254	39
Reguliere achtergrond	649	8
Overige achtergrond: kale illegaal, overstayer	4.455	53
Totaal	8.358	100

Bijna 40% van deze totale groep (8.358) heeft een asielverleden, 53% heeft een andere achtergrond dan asiel of regulier. Het is opvallend dat er maar een kleine groep vreemdelingen is met een regulier verleden. Toch is het aandeel regulier ten opzicht van de populatie in 2008 groter geworden. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat dit keer meer gegevens van DJI aan de data van de IND gekoppeld kon worden.

4.2 Achtergrondkenmerken vreemdelingen met asielverleden

De verhouding man/vrouw bij diegenen met een asielverleden komt overeen met het beeld van de gehele onderzoekspopulatie (tabel 3.1). Wat de top 15 is qua nationaliteit staat in tabel 4.2.

Tabel 4.2 Asielverleden naar nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% van totaal
Somalische	711	22
Iraakse	502	15
Georgische	226	7
Afghaanse	143	4
Sierraleoonse	126	4
Eritrese	111	3
Guinese	86	3
Iraanse	86	3
Mongolische	66	2
Algerijnse	64	2
Nigeriaanse	64	2
Burundische	57	2
Armeense	55	2
Chinese	53	2
Russische/Soedanese	52	2
Totaal top 15	2.454	76
Overige nationaliteiten	739	23
Land onbekend	61	2
Totaal	3.254	100

De nationaliteit top 15 vormt 76% van de totale groep vreemdelingen met een asielverleden. De meeste landen - waaronder de top 6 - komen ook voor in de top 15 van de onderzoekspopulatie als geheel (tabel 3.3).

Somaliërs en Irakezen hebben naar verhouding zeer vaak een asielverleden: zij zijn daarin oververtegenwoordigd t.o.v. hun aandeel in de hele onderzoekspopulatie (tabel 3.3.). Dit geldt ook vreemdelingen uit Georgië en Sierra Leone. Vreemdelingen uit Guinee, Mongolië, Burundi, Armenië, Rusland en Soedan, zijn vertegenwoordigd in de top 15 met een asielverleden, maar komen niet in de top 15 van de onderzoekspopulatie als geheel voor.

Voor Marokkanen geldt juist het omgekeerde: zij hebben bijna nooit een asielverleden. Ook bij Turken, Indiërs en Surinamers komt het relatief weinig voor.

4.3 Achtergrondkenmerken vreemdelingen met regulier verleden

Tabel 4.3 Reguliere achtergrond naar geslacht

Geslacht	Aantal	%
Man	551	85
Vrouw	98	15
Totaal	649	100

Het percentage vrouwen met een regulier verleden is duidelijk hoger dan hun aandeel in de hele onderzoekspopulatie (tabel 3.1). Vrouwen hebben relatief vaker een reguliere achtergrond.

Tabel 4.4 Reguliere achtergrond naar nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% van totaal
Marokkaanse	124	19
Turkse	88	14
Surinaamse	65	10
Ghanese	47	7
Nigeriaanse	40	6
Totaal top 5	364	56
Overige nationaliteiten	281	43
Land onbekend	4	1
Totaal	649	100

Van de categorie reguliere achtergrond geven we de nationaliteit top 5, aangezien het een kleine groep betreft. De nationaliteit top 5 vormt 56% van het totaal. Alle nationaliteiten in de top 5 hebben naar verhouding zeer vaak een regulier verleden: zij zijn daarin oververtegenwoordigd t.o.v. hun aandeel in de hele onderzoekspopulatie (tabel 3.3).

4.4 Achtergrondkenmerken vreemdelingen met overige achtergrond

De verdeling man/vrouw bij vreemdelingen uit de categorie overige achtergrond, komt overeen met het beeld van de gehele onderzoekspopulatie (tabel 3.1). Hieronder (tabel 4.5) laten we de top 15 meest voorkomende nationaliteiten zien.

Tabel 4.5 Overige achtergrond: kale illegaal, overstayer naar nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% van
		totaal
Marokkaanse	438	10
Algerijnse	260	6
Chinese	236	5
Iraakse	232	5
Indiase	210	5
Turkse	204	5
Surinaamse	184	4
Nigeriaanse	161	4
Oekraïense	127	3
Afghaanse	122	3
Ghanese	122	3
Braziliaanse	95	2
Egyptische	89	2
Georgische	85	2
Indonesische	84	2
Totaal top 15	2.649	59
Overige nationaliteiten	1.603	36
Land onbekend	203	5
Totaal	4.455	100

De nationaliteit top 15 van vreemdelingen met 'overige' achtergronden (4.455) vormt 59% van het totaal van alle landen. Er is veel overeenkomst met de top 15 van landen van de onderzoekspopulatie als geheel (tabel 3.3). Oekraïne, Brazilië, Egypte en Indonesië komen in tabel 4.5 wel voor, maar niet in de top 15 van de populatie als geheel. Somalië die op de eerste plek staat in de gehele populatie top 15, komt niet voor in de top 15 van diegenen met een overige achtergrond.

5 Staandehouding van een vreemdeling

In dit hoofdstuk bezien we de redenen van staandehouding van de vreemdelingen uit de onderzoekspopulatie. De gebruikte gegevens komen uit de Ketenbrede Management Informatie (KMI) van het bestuursdepartement. Bij het koppelen van de gegevens met de data van DJI, was sprake van een 'uitval' van 2.596 gevallen van de in totaal 8.460 vreemdelingen (voornamelijk vanwege vreemdelingsnummers die onbekend zijn of ontbrekende data). Opnieuw geldt dat er geen reden is om te veronderstellen dat het beeld bij hen afwijkt van dat van de totale onderzoekspopulatie. Derhalve zien we de hier gepresenteerde gegevens als representatief voor de hele onderzoekspopulatie. Een vreemdeling kan een verleden van meerdere staandehoudingen hebben. Het gaat hier in totaal om 7.793 staandehoudingen van 5.864 unieke personen. De gegevens betreffen de periode 2006-2010.

5.1 Redenen van staandehouding

Tabel 5.1 Redenen van staandehouding

Reden staandehouding	Aantal	%
Bestuursrechtelijk	4576	59
<i>w.v. Vreemdelingenwet</i>	4.381	56
<i>w.v. Algemene Plaatselijke Verordening (APV)</i>	195	3
Strafrechtelijk	2.981	38
<i>w.v. Wetboek van Strafrecht</i>	1.728	22
<i>w.v. Opiumwet</i>	159	2
<i>w.v. Wet op de identificatieplicht</i>	1.094	14
Overige wetten / onbekend	236	3
Totaal	7.793	100

Van de 5.864 personen is bijna iedereen minstens één keer op bestuursrechtelijke of op strafrechtelijke gronden staandegehouden. Bestuursrechtelijke staandehoudingen zijn vooral op basis van artikel 50 lid 1 van de Vreemdelingenwet 2000². Bij strafrechtelijke staandehoudingen gaat het bij een aanzienlijk deel om een vermogensdelict. Opiumwetdelicten worden vaak met vreemdelingen geassocieerd. Toch blijkt maar 2% vanwege een opiummisdrif te zijn staandegehouden. In de categorie overige wetten komt bijvoorbeeld de Wet personenvervoer en de Wegenverkeerswet vaak voor. Het beeld van de redenen van staandehouding komt sterk overeen met dat van de populatie in 2008.

Voor de indeling naar de reden van staandehouding was het noodzakelijk om een aantal interpretaties van de data te maken. De belangrijkste keuzes lichten we hier kort toe. Het komt voor dat een staandehouding zowel op basis van een

² Vreemdelingenwet Artikel 50 lid 1: De ambtenaren belast met de grensbewaking en de ambtenaren belast met het toezicht op vreemdelingen, zijn bevoegd, hetzij op grond van feiten en omstandigheden die, naar objectieve maatstaven gemeten, een redelijk vermoeden van illegaal verblijf opleveren hetzij ter bestrijding van illegaal verblijf na grensoverschrijding, personen staande te houden ter vaststelling van hun identiteit, nationaliteit en verblijfsrechtelijke positie.

strafrechtelijk artikel als een artikel uit bijvoorbeeld de wet op de identificatieplicht wordt gedaan. In deze gevallen is er voor gekozen om ze bij de categorie 'strafrechtelijk' in te delen. Er zijn veel staandehoudingen op basis van artikel 447e WvS³. Aangezien in dit artikel een directe verwijzing wordt gemaakt naar artikel 2 van de Wet op de Identificatieplicht, is er voor gekozen ze in deze laatste categorie op te nemen.

Tabel 5.2 Strafrechtelijke staandehouding op basis van het Wetboek van Strafrecht en de Opiumwet, maar niet strafrechtelijk gezeten

Grond van staandehouding	Aantal	%
Vermogensmisdrijf	630	52
Geweldsmisdrijf	188	16
Vernieling en verstoren openbare orde	178	15
Opiumwet	105	9
Overige wetten/onbekend	104	9
Totaal	1.205	100

Bij tabel 5.2 gaan we uit van de groep die zijn staandegehouden op basis van het Wetboek van Strafrecht of de Opiumwet (1.887 vreemdelingen). De wet op de Identificatieplicht valt ook onder het strafrecht, maar hier volgt doorgaans geen vrijheidsbenemend vonnis op. Vandaar dat deze wet in deze tabel buiten beschouwing wordt gelaten. Van de 1.887 strafrechtelijke staandehoudingen, van 1.563 unieke vreemdelingen, hebben er 1.205 nooit strafrechtelijk gezeten in de periode 2001-2010. Dit is 77% van het totaal aantal vreemdelingen die strafrechtelijke zijn staandehoudingen. Bij de staandehouding ging het dan ook vaak om lichtere vergrijpen, in de meeste gevallen een verdenking van een vermogensdelict (52%). Aan de andere kant is er dus ook een groep van 23% die wel ooit eens strafrechtelijk heeft gezeten. Op welke gronden de staandehouding van deze groep plaatsvond, viel helaas niet uit de data af te leiden.

Er zijn verschillende redenen aan te voeren waarom een vreemdeling die strafrechtelijk wordt staandegehouden niet strafrechtelijk zit. Dit kan komen doordat de grond van staandehouding als niet ernstig is beschouwd en de vreemdeling op basis van justitiebeleid (het principe uitzetting gaat voor op vastzetten) direct naar de vreemdelingenbewaring doorstroomt. Het kan ook betekenen dat de strafrechtelijke staandehouding uiteindelijk ongegrond blijkt of dat de zaak is geseponneerd.

³ Wetboek van Strafrecht artikel 447e: Hij die niet voldoet aan de verplichting om een identiteitsbewijs ter inzage aan te bieden, hem opgelegd bij artikel 2 van de Wet op de identificatieplicht, wordt gestraft met geldboete van de tweede categorie.

Tabel 5.3 Bestuursrechtelijke staandehouding op basis van de Vreemdelingenwet, en wel of niet strafrechtelijk gezeten

In bewaring gezeten	Aantal	%
Alleen in vreemdelingenbewaring gezeten	3.933	90
Ook strafrechtelijk gezeten	448	10
Totaal	4.381	100

Bij tabel 5.3 gaan we uit van de groep bestuursrechtelijke die zijn staandegehouden op basis van de Vreemdelingenwet (4.381 vreemdelingen). Van de 4.381 bestuursrechtelijke staandehoudingen hebben er 3.933 vreemdelingen (90%) in de periode 2001-2010 uitsluitend eens in vreemdelingenbewaring gezeten. Een kleine minderheid heeft ook strafrechtelijk gezeten.

5.2 Achtergrondkenmerken

Tabel 5.4 Redenen van staandehouding naar geslacht

Reden staandehouding	% Man	% Vrouw
Bestuursrechtelijk	57	73
<i>w.v. Vreemdelingenwet</i>	54	72
<i>w.v. Algemene Plaatselijke Verordening (APV)</i>	3	1
Strafrechtelijk	40	26
<i>w.v. Wetboek van Strafrecht</i>	23	17
<i>w.v. Wet op de identificatieplicht</i>	15	7
<i>w.v. Opiumwet</i>	2	2
Overige wetten / Onbekend	4	1
Totaal	100	100

Vrouwen worden relatief vaker op bestuursrechtelijke gronden staandegehouden: in ruim 73% van de gevallen, tegenover de mannen 57%. Bij de mannen is vaker sprake van strafrechtelijke gronden.

Aangezien de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke gronden samen een substantieel deel van alle staandehoudingen voor hun rekening nemen, laten we alleen deze twee categorieën naar nationaliteit zien in tabel 5.5 en 5.6. De strafrechtelijke staandehoudingen betreft alleen diegene die op basis van het Wetboek van Strafrecht en de Opiumwet zijn staandegehouden. De bestuursrechtelijke staandehoudingen betreft alleen de staandehoudingen op basis van de Vreemdelingenwet.

Tabel 5.5 Strafrechtelijk staandegehouden naar nationaliteit

Nationaliteit top 15	Aantal	% van totaal
Algerijnse	183	11
Marokkaanse	169	10
Surinaamse	134	8
Nigeriaanse	81	5
Iraakse	68	4
Turkse	60	3
Sierraleonse	56	3
Somalische	48	3
Iraanse	41	2
Georgische	38	2
Chinese	36	2
Mongolische	29	2
Russische	29	2
Albanese	28	2
Liberiaanse	27	2
Top 15 totaal	1.027	59
Overige nationaliteiten	621	36
Land onbekend	83	5
Totaal	1.731	100

Bovenstaande tabel laat de nationaliteit top 15 zien van de strafrechtelijke staandehoudingen. De nationaliteit top 15 vormt 59% van het totaal. Met uitzondering van Mongolië, Rusland, Albanië en Libië komen de landen ook voor in de top 15 van de onderzoekspopulatie (tabel 3.3). Algerijnen, Marokkanen en Surinamers worden relatief vaak op strafrechtelijke gronden staandegehouden.

Tabel 5.6 Bestuursrechtelijk staandegehouden naar nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% van totaal
Somalische	749	17
Iraakse	493	11
Chinese	247	6
Marokkaanse	202	5
Turkse	197	4
Indiase	177	4
Afghaanse	162	4
Sierraleonse	115	3
Georgische	113	3
Nigeriaanse	113	3
Eritrese	106	2
Algerijnse	82	2
Surinaamse	77	2
Iraanse	75	2
Guinese	69	2
Top 15 totaal	3.045	70
Overige nationaliteiten	1.243	28
Land onbekend	93	2
Totaal	4.381	100

Somaliërs worden naar verhouding veel vaker op bestuursrechtelijke gronden staandegehouden dan op strafrechtelijke. Voor Irakese vreemdelingen geldt, in mindere mate, het zelfde. Deze nationaliteit top 15 vormt 70% van het totaal aantal staandehoudingen. De meeste landen komen ook voor in de top 15 van de onderzoekspopulatie (tabel 3.3).

6 Vreemdelingen met een eerder bestuursrechtelijk verleden

Sommige vreemdelingen zijn moeilijk uitzetbaar en keren regelmatig terug in vreemdelingenbewaring. In dit hoofdstuk gaan we in op de groep vreemdelingen die al eerder eens in vreemdelingenbewaring heeft gezeten. Waar we in dit hoofdstuk over 'eerder bestuursrechtelijk gezeten' spreken, wordt bedoeld dat een vreemdeling eerder in vreemdelingenbewaring heeft gezeten.

We laten vervolgens ook in paragraaf 6.2 zien hoe groot de groep is die vier keer eerder of meer in vreemdelingenbewaring heeft gezeten.

In totaal hebben er 2.255 vreemdelingen al eens eerder bestuursrechtelijk in vreemdelingenbewaring gezeten. Dit is 27% van de totale onderzoekspopulatie. Het betreft een vreemdelingenbewaring in de periode 2001-2010.

Tabel 6.1 Onderzoekspopulatie naar bestuursrechtelijk verleden

Onderzoekspopulatie	Aantal	%
Niet eerder bestuursrechtelijk gezeten	6.205	73
Eerder bestuursrechtelijk gezeten	2.255	27
Totaal	8.460	100

6.1 Achtergrondkenmerken

Tabel 6.2 Eerder bestuursrechtelijk gezeten vreemdelingen naar geslacht

Geslacht	Aantal	%
Man	2.105	93
Vrouw	150	7
Totaal	2.255	100

Het percentage vrouwen dat eerder ook al eens bestuursrechtelijk heeft gezeten, is opnieuw relatief laag: 7% t.o.v. 12% in de gehele onderzoekspopulatie (tabel 3.1). De vrouwelijke vreemdelingen blijken veeleer eenmalig in vreemdelingenbewaring, 'first-offender', dan recidivist of draaideurklant.

Tabel 6.3 Eerder bestuursrechtelijk gezeten vreemdelingen naar nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% van totaal
Algerijnse	202	9
Marokkaanse	190	8
Iraakse	167	7
Somalische	164	7
Surinaamse	109	5
Indiase	105	5
Chinese	102	5
Sierraleonse	77	3
Nigeriaanse	72	3
Turkse	72	3
Georgische	55	2
Afghaanse	53	2
Iraanse	46	2
Ghanese	38	2
Soedanese	36	2
Totaal top 15	1.488	66
Overig Nationaliteiten	702	31
Nationaliteit onbekend	65	3
Totaal	2.255	100

De nationaliteit top 15 vormt 66% van het totaal. De meeste landen komen ook voor in de top 15 van de onderzoekspopulatie. Algerijnen hebben relatief vaker ook al bestuursrechtelijk gezeten: 9% van die groep t.o.v. 4% in de totale onderzoekspopulatie (tabel 3.3).

Tabel 6.4 Eerder bestuursrechtelijk gezeten vreemdelingen naar verblijfsrechtelijke achtergrond

Verblijfsrechtelijke achtergrond	Aantal
Asielverleden	889
Reguliere achtergrond	181
Overige achtergrond: kale illegaal, overstayer	1166

De vreemdelingen die eerder al eens bestuursrechtelijk hebben gezeten, hebben voornamelijk een asielverleden of zijn kale illegaal/overstayer.

6.2 De bestuursrechtelijke draaideurvreemdeling

Tabel 6.5 Aantal keren eerder bestuursrechtelijk gezeten vreemdelingen

Aantal keer	Aantal	%
1 x eerder	1.381	61
2 t/m 3 x eerder	661	29
4 x eerder of meer	213	9
Totaal	2.255	100

Een meerderheid van 61% van de 2.255 vreemdelingen heeft één keer eerder bestuursrechtelijk gezeten (dus eerder dan de bewaring in 2010). In de onderzoekpopulatie was er sprake van 2 vreemdelingen die 11 keer eerder bestuursrechtelijk gezeten hebben.

In onderstaande tabellen kijken we alleen naar diegenen die eerder al vier keer of vaker bestuursrechtelijk hebben gezeten (213 vreemdelingen). Dit is 9% van alle vreemdelingen die voor hun vreemdelingenbewaring in 2010 al eerder op bestuursrechtelijke grond in vreemdelingenbewaring hebben gezeten.

Tabel 6.6 Vier keer of meer eerder bestuursrechtelijk gezeten vreemdelingen naar nationaliteit

Nationaliteit top 5	Aantal	% van totaal
Algerijnse	47	22
Marokkaanse	23	11
Surinaamse	15	7
Sierraleonse	10	5
Irakese	8	4
Top 5 totaal	103	48
Overige nationaliteiten	104	49
Land onbekend	6	3
Totaal	213	100

De nationaliteit top 5 vormt 48% van het totaal. Van de groep die vier keer of vaker eerder in bewaring heeft gezeten, komt 33% uit Algerije of Marokko. Op Irak na zijn alle nationaliteiten van de top 5 oververtegenwoordigd t.o.v. de totale groep die eerder bestuursrechtelijk heeft gezeten (tabel 8.3).

Tabel 6.7 Vier keer of meer eerder bestuursrechtelijk gezeten vreemdelingen naar verblijfsrechtelijke achtergrond

Verblijfsrechtelijke achtergrond	Aantal
Asielverleden	90
Reguliere achtergrond	12
Overige achtergrond: kale illegaal, overstayer	111

De grootste groep die vier keer of vaker eerder bestuursrechtelijk heeft gezeten, heeft een overige achtergrond als kale illegaal of overstayer van een visum.

7 Vreemdelingen met een strafrechtelijk verleden

Een veel gestelde vraag is: hoe groot is het deel van de vreemdelingen in vreemdelingenbewaring met criminele antecedenten in ons land? Hierover bestaan zeer uiteenlopende beelden.

In dit hoofdstuk gaan we verder in op de groep vreemdelingen die al eerder eens strafrechtelijk in detentie heeft gezeten. Het betreft een detentie in de periode 2001-2010. Bij de strafrechtelijken zijn ook diegenen meegenomen die in preventieve hechtenis hebben gezeten. Een preventieve hechtenis hoeft weliswaar niet altijd tot een veroordeling te leiden, maar we veronderstellen dat dit in zo'n 95 % van de gevallen wel geldt.

Indien een persoon een vonnis krijgt dat gelijk is aan het voorarrest, is deze uiteindelijke afgestrafte titel niet terug te zien in de data van Tulp GW. De persoon wordt immers direct in vrijheid gesteld. Door de nu gehanteerde ruimere wijze van selecteren, i.e. inclusief de preventieve hechtenissen, ontbreken deze data echter niet.

In paragraaf 7.2 gaan we in op de groep strafrechtelijke vreemdelingen die 5 keer of meer strafrechtelijk heeft gezeten.

Tabel 7.1 Onderzoekspopulatie naar strafrechtelijk verleden

Onderzoekspopulatie	Aantal	%
Geen strafrechtelijk verleden	6.729	80
Strafrechtelijk verleden	1.731	20
Totaal	8.460	100

1.731 personen uit de onderzoekspopulatie blijken eerder strafrechtelijk te hebben gezeten, inclusief preventieve hechtenis. Dit is 20% van de totale onderzoekspopulatie. De relatie met de strafrechtelijke staandehoudingen (zie hoofdstuk 5) valt niet één op één te maken. Bestuursrechtelijke staandehoudingen leiden soms tot een strafrechtelijke vervolging (als er nog een vonnis openstaat) en andersom wordt een strafrechtelijke staandehouding niet altijd gevolgd door een strafrechtelijke vervolging.

7.1 Achtergrondkenmerken

Tabel 7.2 Strafrechtelijke vreemdelingen naar geslacht

Geslacht	Aantal	%
Man	1.637	95
Vrouw	94	5
Totaal	1.731	100

Mannen hebben relatief veel vaker strafrechtelijk gezeten dan op grond van hun aandeel in de totale onderzoekspopulatie mag worden verwacht: 95% versus 88% mannen in de gehele onderzoekspopulatie (tabel 3.1). Het percentage vrouwen dat strafrechtelijk heeft gezeten, is dus beduidend lager dan hun aandeel in de totale onderzoekspopulatie.

Tabel 7.3 Strafrechtelijke vreemdelingen naar nationaliteit

Nationaliteit top 15	Aantal	% van totaal
Algerijnse	183	11
Marokkaanse	169	10
Surinaamse	134	8
Nigeriaanse	81	5
Iraakse	68	4
Turkse	60	3
Sierraleoonse	56	3
Somalische	48	3
Iraanse	41	2
Georgische	38	2
Chinese	36	2
Mongolische	29	2
Russische	29	2
Albanese	28	2
Liberiaanse	27	2
Top 15 totaal	1.027	59
Overige nationaliteiten	621	36
Land onbekend	83	5
Totaal	1.731	100

De nationaliteit top 15 vormt 59% van het totaal. De meeste landen komen ook voor in de top 15 van de onderzoekspopulatie (tabel 3.3). Algerijnen hebben relatief vaak eerder ook strafrechtelijk gezeten: 11% van de strafrechtelijke vreemdelingen ten opzichte van 4% van de totale onderzoekspopulatie. Hetzelfde geldt voor Surinamers: 8% t.o.v. 3%. In mindere mate geldt dit ook voor Marokkanen: 10% t.o.v. 7% in de totale populatie. Het omgekeerde geldt nadrukkelijk voor Somaliërs: 3% ten opzichte van maar liefst 9% van de totale onderzoekspopulatie en voor Irakezen: 4% t.o.v. 9% van de totale populatie.

Tabel 7.4 Gepleegde delicten strafrechtelijke vreemdelingen

Delictsoort	Aantal	%
Vermogensmisdrijf zonder geweld	1.528	37
Vernieling en verstoren openbare orde	586	14
Opiumwet	310	7
Geweldsmisdrijf (excl. seksueel misdrijf)	254	6
Vermogensmisdrijf met geweld	161	4
Seksueel geweldsmisdrijf	33	1
Overig misdrijven (b.v. Wegenverkeerswet)	85	2
Onbekend	1.196	29
Totaal	4.153	100

De 1.731 vreemdelingen die strafrechtelijk hebben gezeten, hebben samen 4.153 delicten gepleegd. Vermogensmisdrijven (incl. vermogensmisdrijven met geweld) en verstoring van de openbare orde vormen ruim de helft (55%) van de gepleegde delicten. De aantallen voor vermogensmisdrijven zonder geweld en vernieling en openbare orde liggen hoger dan onder de ingeslotenen in de reguliere detentie in ons land in 2010; het aantal vreemdelingen dat voor vermogensmisdrijven met

geweld, geweldsmisdrijven, seksuele geweldsmisdrijven en opium is lager⁴. Ten opzichte van de populatie in 2008 is het aantal wat op een vermogensmisdrijf heeft gezeten relatief gestegen van 33% in 2008 naar 41% in 2010 (inclusief vermogensmisdrijven met geweld). De geweldsmisdrijven zijn daarentegen gedaald van 11% in 2008 naar 7% in 2010. Dit geldt ook, maar in iets mindere mate, voor het aandeel opiumdelicten. Dit daalde van 10% in 2008 naar 7% in 2010.

Bij een groot deel is het delict onbekend (29%). Dit heeft met name te maken met het feit dat als een persoon op een boetevonnis of maatregel zit, de delicten niet worden geregistreerd.

Tabel 7.5 Laatst gepleegde delict strafrechtelijke vreemdelingen naar geslacht

Delictsoort	Man	Vrouw
Vermogensmisdrijf zonder geweld	36	64
Vernieling en verstoren openbare orde	14	7
Opiumwet	7	5
Geweldsmisdrijf (excl. seksueel misdrijf)	6	4
Vermogensmisdrijf met geweld	4	2
Seksueel geweldsmisdrijf	1	1
Overig misdrijven (oa WWM, WVV)	2	1
Onbekend	30	16
Totaal	100	100

De vrouwen onder de vreemdelingen zijn voornamelijk veroordeeld voor vermogensmisdrijven (zonder geweld): 64%. Relatief gezien is de categorie vermogensdelicten bij vrouwen aanzienlijk hoger dan bij de mannen. Mannen zitten, naast de vermogensmisdrijven (36%), ook relatief vaak voor het verstoren van de openbare orde (14%).

⁴ Bron: Gevangeniswezen in getal 2006-2010, mei 2010
<http://www.dji.nl/Organisatie/Feiten-en-cijfers/>.

Tabel 7.6 Gepleegde delicten strafrechtelijke vreemdelingen naar verblijfsrechtelijke achtergrond

Delictsoort	Asiel	regulier	Overige
	N=869 %	N=304 %	N=1.742 %
Vermogensmisdrijf zonder geweld	49	48	53
Vernieling en verstoren openbare orde	22	17	21
Geweldsmisdrijf (excl. seksueel misdrijf)	11	12	13
Vermogensmisdrijf met geweld	5	10	6
Opiumwet	5	7	5
Seksueel geweldsmisdrijf	2	1	1
Overig misdrijven (oa WWM, WVV)	5	5	1
Totaal	100	100	100

Dit overzicht laat de delictsoorten zien in relatie tot de verblijfsrechtelijke achtergrond. Een vreemdeling met een bepaalde verblijfsrechtelijke achtergrond kan meerdere delicten hebben gepleegd. Vandaar dat in bovenstaande tabel de N hoger is dan het unieke aantal vreemdelingen. Op persoonsniveau bestaat de deelpopulatie uit 1.585 unieke vreemdelingen. Niet alle strafrechtelijke vreemdelingen (1.731) konden namelijk worden gekoppeld aan de verblijfsachtergrond. Daarnaast was van sommige vreemdelingen met een bepaalde verblijfsachtergrond het delict onbekend. Er blijven 608 unieke vreemdelingen met een asielverleden over, 151 unieke vreemdelingen met een reguliere achtergrond en 826 unieke vreemdelingen met een overige achtergrond.

Voor alle verblijfsachtergronden geldt dat vreemdelingen het vaakst vermogensdelicten plegen. De groepen met een asiel- en overige achtergrond zijn relatief vaker bij vernieling en verstoren van de openbare orde vertegenwoordigd in vergelijking met de groep met een reguliere achtergrond. Diegenen met een reguliere achtergrond zijn relatief vaker dan de andere twee categorieën betrokken bij een vermogensdelict met geweld.

Tabel 7.7 Verblijfsduur strafrechtelijke vreemdelingen in detentie

Verblijfsklassen	Aantal	%
< 2 wk	613	20
2 - < 3 wk	284	9
3 wk - < 1 mnd	207	7
1 mnd - < 2 mnd	278	9
2 mnd - < 6 mnd	682	23
6 mnd - < 1 jr	690	23
1 jr - < 18 mnd	265	9
18 mnd - < 2 jr	4	0
Totaal	3.023	100

Bovenstaande tabel gaat over 1.341 unieke afgestrafte vreemdelingen die samen 3.023 detenties hebben gezeten. Dit is 16% van de totale onderzoekspopulatie (8.460) en 77% van de totale groep vreemdelingen die strafrechtelijk gezeten heeft (1.731). Iets meer dan een derde (36%) krijgt minder dan een maand opgelegd, waarbinnen een groep van 20% niet langer dan twee weken opgelegd krijgt. Bijna tweederde (68%) krijgt minder dan een half jaar opgelegd. In vergelijking met de reguliere gedetineerden (dus niet vreemdeling zijnde) vallen een aantal zaken op. Van de reguliere gedetineerden krijgt relatief een grotere groep korter dan een maand opgelegd in vergelijking met de vreemdelingen. De groep tussen een maand

en 6 maanden is nagenoeg gelijk. Wat verder opvalt, is dat de reguliere gedetineerden in vergelijking met de vreemdelingen relatief minder straffen van een half jaar of langer opgelegd krijgen⁵.

7.2 De strafrechtelijke draaideurvreemdeling

Van de groep vreemdelingen die eerder strafrechtelijk heeft gezeten (1.731 inclusief preventieve hechtenis) gaan we in deze paragraaf bekijken hoe vaak ze strafrechtelijk hebben gezeten.

Tabel 7.8 Strafrechtelijke vreemdelingen naar aantal keer gezeten

Aantal keer	Aantal	%
1 x	1.079	62
2 t/m 4 x	405	23
5 x of meer	247	14
Totaal	1.731	100

Van de vreemdelingen in de onderzoekspopulatie heeft bijna tweederde (62%) één keer eerder strafrechtelijk gezeten. In de tabel is te zien dat 405 personen twee tot vier keer eerder strafrechtelijk hebben gezeten; Er zijn 247 personen die vijf keer of vaker eerder strafrechtelijk hebben gezeten. Twee personen hebben 24 keer eerder strafrechtelijk gezeten.

In onderstaande tabellen kijken we alleen naar diegenen die vijf keer of meer strafrechtelijk hebben gezeten (247 vreemdelingen). Dit is 14% van de totale groep van strafrechtelijke vreemdelingen en 3% procent van de totale onderzoekspopulatie.

Tabel 7.9 Vijf keer of meer strafrechtelijk gezeten vreemdelingen naar nationaliteit

Nationaliteit top 5	Aantal	% van totaal
Algerijnse	59	24
Marokkaanse	29	12
Surinaamse	14	6
Somalische	13	5
Poolse	10	4
Top 15 totaal	125	51
Overige nationaliteiten	111	45
Land onbekend	11	4
Totaal	247	100

De top 5 vormt 51% van alle nationaliteiten. Van het totaal van de groep die vijf keer of vaker zit, komt 36% uit Algerije of Marokko. In de totale groep strafrechtelijke vreemdelingen zijn deze twee landen ook het meest vertegenwoordigd.

⁵ Bron: Gevangeniswezen in getal 2006-2010, mei 2010
<http://www.dji.nl/Organisatie/Feiten-en-cijfers/>.

Tabel 7.10 Vijf keer of meer strafrechtelijk gezeten vreemdelingen naar gepleegd delict

Delictsoort	Aantal	%
Vermogensmisdrijf zonder geweld	387	37
Vernieling en verstoren openbare orde	222	21
Vermogensmisdrijf met geweld	27	3
Geweldsmisdrijf (excl. seksueel misdrijf)	24	2
Opiumwet	22	2
Seksueel geweldsmisdrijf	5	0
Overig misdrijven (oa WWM, WVV)	20	2
Onbekend	338	32
Totaal	1.045	100

De groep van 247 vreemdelingen heeft in totaal 1.045 delicten gepleegd. De 247 vreemdelingen die vijf keer of vaker strafrechtelijk hebben gezeten, plegen voornamelijk vermogensdelicten zonder geweld of verstoren van de openbare orde (58%). Dit laatste, het verstoren van de openbare orde, komt bij deze veelplegers relatief vaak voor: 21% van de strafrechtelijken die vaker hebben gezeten versus 14% bij de totale groep van strafrechtelijke vreemdelingen.

Tabel 7.11 Vijf keer of meer strafrechtelijk gezeten vreemdelingen naar verblijfsrechtelijke achtergrond

Verblijfsrechtelijke achtergrond	Aantal
Asiel achtergrond	80
Reguliere achtergrond	20
Overige achtergrond: kale illegaal, overstayer	144

De grootste groep die vijf keer of vaker strafrechtelijk gezeten heeft, valt in de categorie overige achtergrond (kale illegaal of overstayer).

8 Vreemdelingen die ongewenst verklaard zijn

Een vreemdeling kan, op basis van artikel 197 Wetboek van Strafrecht, ongewenst worden verklaard:

- als hij/zij niet rechtmatig in Nederland verblijft en bij herhaling een strafbaar feit heeft begaan;
- indien er sprake is van een onherroepelijk geworden rechterlijk vonnis betreffende een misdrijf waarop een maximum gevangenisstraf staat van drie jaar of meer;
- indien er sprake is van gevaar voor de openbare orde en de nationale veiligheid en de persoon geen rechtmatige verblijfstitel heeft;
- indien een verdrag dat verlangt;
- in het belang van de internationale betrekkingen van Nederland.

In principe is het zo dat als de persoon de straf heeft uitgezeten, deze vervolgens wordt uitgezet naar het land van herkomst. Soms zitten zij dan nog enige tijd in vreemdelingenbewaring, omdat een uitzetting op de korte termijn niet altijd mogelijk is.

Tabel 8.1 Onderzoekspopulatie naar ongewenst verklaarde vreemdelingen

Onderzoekspopulatie	Aantal	%
Niet ongewenst verklaard	7.243	86
Ongewenst verklaard	1.217	14
Totaal	8.460	100

Na koppeling van de data van DJI met de gegevens van de IND zijn de gegevens geanalyseerd van 1.217 vreemdelingen die ongewenst verklaard zijn. Dit is 15% van de groep waar de IND gegevens over had (8.358) en 14% van de totale onderzoekspopulatie van 8.460. Van de strafrechtelijke vreemdelingen (1.731) heeft 63% een OVR.

Onderstaand gaan we in op de achtergrondkenmerken van deze groep.

8.1 Achtergrondkenmerken

Tabel 8.2 Ongewenst verklaarde vreemdelingen naar geslacht

Geslacht	Aantal	%
Man	1.162	95
Vrouw	55	5
Totaal	1.217	100

Opnieuw is het aantal mannen hier relatief hoger, in vergelijking tot hun aandeel in de totale onderzoekspopulatie; 95 om 88% (tabel 3.1).

Tabel 8.3 Strafrechtelijke ongewenst verklaarde vreemdelingen naar delictsoort

Delictsoort	Aantal	%
Vermogensmisdrijf zonder geweld	1156	37
Vernieling en openbare orde	495	16
Opiumwet	235	7
Geweldsmisdrijf (excl. seksueel misdrijf)	177	6
Vermogensmisdrijf met geweld	129	4
Seksueel geweldsmisdrijf	27	1
Overig misdrijven (oa WWM, WVV)	59	2
Onbekend	886	28
Totaal	3.164	100

Van de 1.217 ongewenst verklaarde vreemdelingen zijn bij 1.084 gevallen delicten gevonden in Tulp GW. Deze 1.084 vreemdelingen hebben samen 3.164 delicten gepleegd. Meer dan 50% van de delicten die gepleegd zijn door vreemdelingen die ongewenst zijn verklaard, komen uit de categorieën vermogensmisdrijven (inclusief vermogensmisdrijven met geweld) en verstoring van de openbare orde. Vooral de vermogensmisdrijven komen vaak voor bij de groep vreemdelingen die ongewenst verklaard zijn. Dit beeld komt overeen met de totale groep strafrechtelijke vreemdelingen (tabel 7.10).

Tabel 8.4 Strafrechtelijke ongewenst verklaarde vreemdelingen naar aantal keer detentie

Aantal keer	Aantal	%
1 x	555	51
2 t/m 4 x	368	34
5 x of meer	161	15
Totaal	1.084	100

De helft van de groep ongewenst verklaarde vreemdelingen zit in de periode 2001-2010 1x eerder in strafrechtelijke detentie (51%).

Tabel 8.5 Verblijfsduur strafrechtelijke ongewenst verklaarde vreemdelingen

Verblijfsklassen	Aantal	%
< 2 wk	424	19
2 - < 3 wk	187	8
3 - < 1 mnd	141	6
1 mnd - < 2 mnd	210	9
2 mnd - < 6 mnd	530	24
6 mnd - < 1 jr	540	24
1 jr - < 18 mnd	205	9
18 mnd - < 2 jr	4	0
Totaal	2.241	100

Een derde (33%) van de vreemdelingen die ongewenst verklaard zijn, zit korter dan een maand. Het beeld van de verblijfsduur van de OVR-vreemdelingen komt overeen met het beeld van de totale groep met strafrechtelijke antecedenten (tabel 7.7).

9 Asielprocedure tijdens bewaring

In dit hoofdstuk komen de vreemdelingen aan bod die tijdens hun bewaring opnieuw een procedure starten met verzoek tot toelating regulier of asiel.

Voor het beantwoorden van de vraag hoeveel vreemdelingen tijdens bewaring een asielprocedure hebben opgestart, gaan we uit van de volgende veronderstelling. Vreemdelingen komen over het algemeen de vreemdelingenbewaring binnen op de artikelen 59/1A (geen rechtmatig verblijf) of 59/2 (in afwachting van uitzetting) van de Vreemdelingenwet 2000. Indien ze in het peiljaar 2010 op de artikelen 59/1B (verzoek toelating regulier) of 59/AS (verzoek toelating asiel) van de vreemdelingenwet zitten, moeten ze tijdens de bewaring in procedure zijn gegaan. Vreemdelingen die tijdens bewaring asielprocedure starten

Tabel 9.1 Asielprocedure tijdens bewaring

wel/niet in asielprocedure	Aantal	%
Niet een asielprocedure gestart	8.083	96
Asielprocedure gestart	361	4
Onbekend	16	0
Totaal	8.460	100

De gegevens wijzen uit dat er maar een klein percentage van 4% van de gehele onderzoekspopulatie is, dat daadwerkelijk tijdens de bewaring een asielprocedure start. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat de (toegangsgeweigerde) vreemdelingen ex artikel 6 Vw 2000 niet meegenomen zijn. Het aantal aanvragen voor een procedure is waarschijnlijk hoger in deze groep. Bij de populatie in 2008 is dit percentage nagenoeg hetzelfde.

9.1 Achtergrondkenmerken van vreemdelingen in asielprocedure

Tabel 9.2 Vreemdelingen in asielprocedure naar leeftijd

Leeftijd	Aantal	%
Minderjarig	1	0
18 en 19 jaar	22	6
20 t/m 29 jaar	194	54
30 t/m 39 jaar	96	27
40 t/m 49 jaar	39	11
50 t/m 59 jaar	6	2
60 jaar en ouder	1	0
Onbekend	2	1
Totaal	361	100

De meerderheid van de vreemdelingen die tijdens de bewaring in procedure gaat, is jonger dan 30 jaar (60%). De verdeling man/vrouw wijkt niet noemenswaardig af van die in de gehele onderzoekspopulatie (tabel 3.1).

Tabel 9.3 Vreemdelingen in asielprocedure naar nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	% van
		totaal
Georgische	103	29
Iraakse	48	13
Somalische	33	9
Afghaanse	21	6
Mongolische	12	3
Totaal top 5	217	60
Overige nationaliteiten	139	39
Nationaliteit onbekend	5	1
Totaal	361	100

Van de groep die tijdens de bewaring in procedure is gegaan, geven we de nationaliteit top 5. De nationaliteit top 5 vormt 60% van het totaal van 361 vreemdelingen. Op Mongolië na komen alle landen in de top 5 ook voor in de top 15 van de hele onderzoekspopulatie (tabel 3.3). Tot de top 5 behoren een aantal landen waar een conflictsituatie is of is geweest (Irak, Somalië en Afghanistan).

Tabel 9.4 Vreemdelingen in asielprocedure naar verblijfsrechtelijke achtergrond

Verblijfsrechtelijke achtergrond	Aantal
Asielverleden	221
Reguliere achtergrond	14
Overige achtergrond: kale illegaal, overstayer	120
Totaal naar achtergrond	355

De meeste vreemdelingen die tijdens bewaring in een asielprocedure zijn gegaan, hebben voor hun bewaring ook een asielprocedure doorlopen. Overigens kon voor 6 gevallen, die tijdens de bewaring in procedure zijn gegaan, niet de verblijfsrechtelijke achtergrond worden achterhaald.